

BEGELEIDENDE RAPPORTAGE
ecologisch veldonderzoek
diverse adressen begrotingsjaar 2024
ProWonen

Begeleidende rapportage ecologisch veldonderzoek diverse adressen begrotingsjaar 2024, ProWonen

Opdrachtgever	ProWonen Postbus 18 7270 AA Borculo
---------------	---

Rapportnummer	21140.001
Versienummer	D1
Status	Definitief
Datum	21 oktober 2024

Opsteller ¹	[Redacted]
Kwaliteitscontrole	[Redacted]

¹ VRIJGAVE

In onze rapportages en offertes wordt niet gewerkt met handtekeningen en/of parafen. Middels ons kwaliteitssysteem worden offertes en rapporten aantoonbaar vrijgegeven.

KWALITEITSZORG

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

CERTIFICERING

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001. Daarnaast staat veilig werken bij Econsultancy voorop en zijn we gecertificeerd voor VCA*.

BETROUWBAARHEID

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

Al onze rapportages worden opgesteld conform de 'Handreiking omgaan met AVG in bodemonderzoeken' opgesteld door de VKB (29 juni 2022). Hiermee voldoet de rapportage aan de eisen die de wet en NEN normen ons stellen en wordt tevens voldaan aan de AVG.

GELDIGHEID ONDERZOEK

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebber.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	7
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	12
	5.1 Huismus.....	12
	5.2 Gierzwaluw.....	13
	5.3 Vleermuizen	14
	5.4 Samenvatting	15
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING.....	18
	6.1 Huismus.....	18
	6.2 Gierzwaluw.....	18
	6.3 Vleermuizen	19
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	20

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van ProWonen opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan 387 adressen van ProWonen ten behoeve verduurzamingwerkzaamheden die gepland staan voor begrotingsjaar 2024.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen renovatie, verduurzaming en/of sloop en nieuwbouw van woningen in de woonkernen van Vorden, Ruurlo, Borculo, Eibergen, Zieuwent, Halle, Zelhem, Velswijk en Hengelo (Gld).

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in maart en mei 2023 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapportage quickscan Wet natuurbescherming 21140.001, d.d. 27 oktober 2023).

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het veldseizoen van 2023 en 2024, conform de daarvoor geldende onderzoeksprotocollen. In onderhavige rapportage is de onderzoeksmethodiek beschreven en worden de uitkomsten van het onderzoek schematisch weergegeven. De onderzoeksresultaten zijn getoetst aan de Wet natuurbescherming om te kunnen bepalen welke vervolgstappen voor de te slopen of te renoveren woningen getroffen dienen te worden. De onderzoeksresultaten van de veldbezoeken zijn per complex vastgelegd in separate factsheets, die onderdeel uitmaken van deze rapportage.

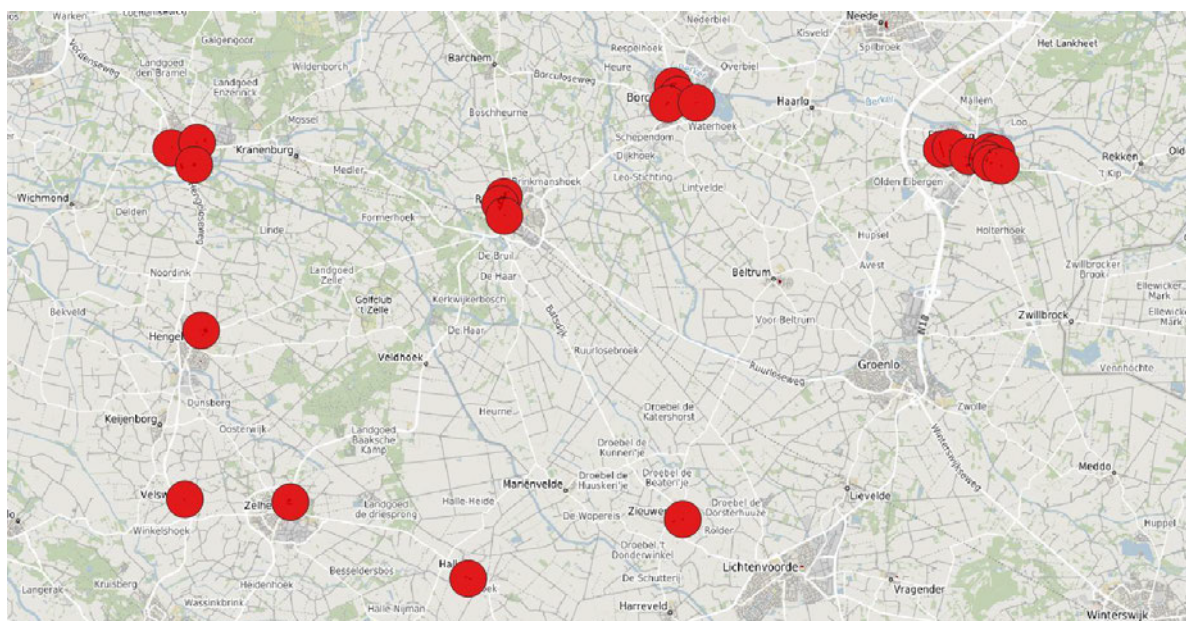
Mitigerende maatregelen om de functionaliteit van de woningen voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen te waarborgen, dienen te worden vastgelegd in een separaat activiteitenplan, dat als ondersteuning dient bij een eventuele ontheffingsaanvraag bij de provincie Gelderland. Het bepalen van de benodigde mitigerende maatregelen is niet in onderhavige rapportage inbegrepen.

Econsultancy is lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie betreft 387 woningen in de woonkernen van Vorden, Ruurlo, Borculo, Eibergen, Zieuwent, Halle, Zelhem, Velswijk en Hengelo. De adressen betreffen voornamelijk eengezinswoningen, seniorenwoningen en enkele appartementencomplexen. In figuur 2.1 is globaal de ligging van de onderzoekslocaties weergegeven.

Figuur 2.1 Topografische ligging van de onderzoekslocatie waarbij de rode stip een individueel cluster betreft.

In tabel 2.1 is een overzicht gegeven van de woningen die tot de onderzoekslocatie behoren. In totaal zijn de 387 adressen verdeeld over 46 straten. Op basis van de grootte van de onderzoekslocatie en de verspreiding van de woningen zijn de straten verdeeld in 23 onderzoeksclusters.

Alle onderzoeksclusters zijn gelegen in woonkernen (bebouwde kom) van dorpen in de Achterhoek. Het grootste deel van de bebouwing bestaat uit rijwoningen met 2 tot 3 bouwlagen. Een deel van de woningen bestaat uit laagbouw seniorenwoningen.

De initiatiefnemer is voornemens de woningen te renoveren of te slopen. Hierbij kunnen werkzaamheden aan daken en gevels plaatsvinden. De exacte ingrepen per complex zijn op het moment van schrijven nog niet bekend bij Econsultancy.

Tabel 2.1. Overzicht van de in 2023 te onderzoeken adressen ten behoeve van begrotingsjaar 2024.

Plaats	Complex	Adressen	Woningen
Vorden	5121BD	Prins Bernardweg 2, 6 t/m 16	8
	onbekend	Berend van Hackfortweg 23	1
	1466AA	Prins Clauslaan 1 t/m 23 en Margrietlaan 17 t/m 39	24
Ruurlo	1291AA (ged)	De Schoemaker 16, 17, 20, Mauritslaan 6, 8	5
	1297AB	Clauslaan 2-4; 9-11-13; Everwennink 9, 13; Koopmanstraat 18, 20, 22; Mauritslaan 1, 3, 5; Weversstraat 1, 3, 5	16
	1290AA	Clauslaan 1-3-7-8-10-14-16-20-22, Everwennink 1 t/m 7, Gerrit Sprokkereefstraat 1-3-7-9-14-16-22-26-28, 32 t/m 40, 44 t/m 48; Huttenhof 2-4-8-10-14-16; J. Dimmendaalstraat 1-2-4-6-7-8-9-11; J. Telkampstraat 6-10-14,26 t/m 32; Koopmanstraat 6 t/m 16, Sophialaan 3-6-7-9-13-14-15-16-19-21-22-26-27-29-31-32-35-37-38-40-41-43-44-45-51-53-61-65-67; Van Heeckerenlaan 1-3, 7 t/m 15, 6-12-16-35-37-39-43, Wildenborchseweg 14-16-20-22-26-32-34-38-40-44-46	111
	1269AB	Wiersseweg 13-15	2
Borculo	1035AA	Burgemeester Bloemersstraat 9-1 t/m 21, 2 t/m 20	21
	1021AG	Graaf Wichmanstraat 16, 18, 20, 22, 26, 28, 30	7
	1044AC (ged.)	Lijsterbesstraat 6 t/m 12	4
	1044AC (ged.)	Prunusstraat 29A t/m 35	4
Eibergen	onbekend	Huenderstraat 28 t/m 38, Kon. Julianstraat 32 t/m 36 en 25 t/m 31	13
	1105AA	Hoogkamp 23 t/m 31, 35 t/m 39, 57-59, 24 t/m 40, 58-60, Kruiskamp 28-30-32, Koningsbult 26, 27, Wenneker 1,2,4,6,7,8,9,10,11,13,14, Reuvekamp 36	38
	1105AB/1106AA	Krebbeskamp 5 t/m 15, 8 t/m 32, 17 t/m 29	23
	1105AC	Scholtenhofmansbrink 26, 30, 34 t/m 42, 42A	5
	1080AC	Esweg 33, 33A, 36; Meidoornstraat 15, 19, 23, 25, 27, 29	8
	1084AA	Lariksweg 4 t/m 70, 74, 76	32
Zieuwent	1731AD/1732AB	Kleuterstraat 21, 22, 24, 26, 30 en 33	6
Halle	1371AA	Haverstraat 5, 7, 9, 13 t/m 27, 35 t/m 41, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57	19
Zelhem	1535AC	Frans Halsstraat 8, 12, 14, 16; Jan Steenstraat 8, 10, 14, 19 t/m 27; Vincent van Goghstraat 1, 3, 7, 9, 13 t/m 21; Jozef Israelstraat 1 t/m 13, 17 t/m 29	35
Velswijk	1560AD	Prunushof 1, 3, 7, 9	4
Hengelo	onbekend	Het Karspel 84	1
Totaal:			387

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd. De conclusie van de quickscan Wet natuurbescherming, is als volgt:

Tabel 3.1 Samenvatting onderzoeksresultaten quickscan Wet natuurbescherming per cluster

Plaats	Cluster	Adressen	Huismussen	Gierzwaluwen	Vleermuizen	Overig
Vorden	1	Berend van Hackfortweg 23	Ja	Ja	Ja	Schuur geschikt voor steenmarter.
	2	Prins Bernhardweg 2 t/m 16 (even getallen)	Ja	Ja	Ja	Nee
	3	Margrietlaan 17 t/m 39 (oneven getallen)	Ja	Ja	Ja	Nee
		Prins Clauslaan 1 t/m 23 (oneven getallen)				
Ruurlo	4	De Schoemaker 16, 17 en 20	Ja	Ja	Ja	Schuurtjes bij Sophialaan geschikt voor steenmarter.
		Mauritslaan 1, 3, 5, 6 en 8				
		Clauslaan 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 20 en 22				
		Gerrit Sprokkereefstraat 1, 3, 7, 9, 14, 16, 22, 26, 28, 32, 34, 36, 38, 40, 44, 46 en 48				
		Sophialaan 3, 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16, 19, 21, 22, 26, 27, 29, 31, 32, 35, 37, 38, 40, 41, 43, 44, 45, 51, 53, 61, 65 en 67				
		Van Heeckerenlaan 1, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 35, 37, 39 en 43				
	5	Everwennink 1, 3, 5, 7, 9 en 13	Ja	Ja	Ja	Nee
		Koopmanstraat 18, 20 en 22				
		Weversstraat 1, 3 en 5				
		Huttenhof 2, 4, 8, 10, 14 en 16				
		J. Dimmendaalstraat 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9 en 11				

		J. Telkampstraat 6, 10, 14, 26, 28, 30 en 32				
		Koopmanstraat 6 t/m 16 (even getallen)				
		Wildenborchseweg 14, 16, 20, 22, 26, 32, 34, 38, 40, 44 en 46				
	6	Wiersseweg 13 en 15	Nee	Nee	Ja	Nee
Borculo	7	Graaf Wichmanstraat 16, 18, 20, 22, 26, 28 en 30	Ja	Ja	Ja	Nee
	8	Burgemeester Bloemerstraat 2 t/m 8 (even getallen)	Nee	Nee	Ja	Nee
	9	Burgemeester Bloemersstraat 9, 13 t/m 21 (oneven getallen)	Nee	Nee	Ja	Nee
	10	Lijsterbesstraat 6 t/m 12 (even getallen)	Ja	Ja	Ja	Nee
		Prunusstraat 29A, 31 t/m 35 (oneven getallen)				
Eibergen	11	Lariksweg 4 t/m 24 (even getallen), 28 t/m 70 (even getallen), 74 en 76	Ja	Ja	Ja	Nee
	12	Meidoornstraat 15, 19, 23, 25, 27 en 29	Ja	Ja	Ja	Nee
		Esweg 33, 33A, 36				
	13	Huenderstraat 28 t/m 38 (even getallen)	Ja	Ja	Ja	Nee
		Kon. Julianstraat 32 t/m 36 (even getallen) en 25 t/m 31 (oneven getallen)				
	14	Hoogkamp 23 t/m 31, (oneven getallen) 35 t/m 39, (oneven getallen) 57, 59, 24 t/m 32 en 34 t/m 40 (even getallen, 58 en 60	Ja	Ja	Ja	Nee
	15	Kruiskamp 28, 30 en 32	Ja	Ja	Ja	Nee
	16	Koningsbult 26 en 27	Ja	Ja	Ja	Nee
		Wenneker 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13 en 14				
		Reuvekamp 36				

	17	Krebberskamp 5 t/m 15 (oneven getallen), 8 t/m 32 (even getallen), 17 t/m 29 (oneven getallen)	Ja	Ja	Ja	Nee
	18	Scholtenhofmansbrink 26, 30, 34 t/m 42, 42A	Ja	Ja	Ja	Nee
Velswijk	19	Prunushof 1, 3, 7 en 9	Ja	Ja	Ja	Schuurtjes geschikt voor steenmarter.
Zelhem	20	Frans Halsstraat 8, 12, 14 en 16	Ja	Ja	Ja	Schuurtjes geschikt voor steenmarter.
		Jan Steenstraat 8, 10, 14, 19 t/m 27 (oneven getallen)				
		Vincent van Goghstraat 1, 3, 7, 9, 13 t/m 21 (oneven getallen)				
		Jozef Israelstraat 1 t/m 13 (oneven getallen), 17 t/m 29 (oneven getallen)				
Halle	21	Haverstraat 5, 7, 9, 13 t/m 27, 35 t/m 41, 45, 47, 49, 51, 53, 55 en 57 (oneven getallen)	Ja	Ja	Ja	Schuurtjes geschikt voor steenmarter.
Zieuwent	23	Kleuterstraat 21, 22, 24, 26, 30 en 33	Ja	Ja	Ja	Schuurtje bij nummer 30 geschikt voor steenmarter.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor het onderzoek naar huismus zijn tussen 1 april en 15 mei in totaal twee veldbezoeken uitgevoerd, gedurende de ochtend. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwijnen. Behalve op de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor de huismus.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie juni 2022).

Voor het onderzoek naar gierzwaluw zijn tussen 15 mei en 15 juli drie veldbezoeken uitgevoerd met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. De onderzoeksinspanning is conform hetgeen is gesteld in het kennisdocument (BIJ12, versie juli 2017). De veldbezoeken hebben plaatsgevonden gedurende de avondschemering. In de betreffende periode scheren groepen gierzwaluwen langs gevels van panden waarin zich nesten bevinden. De vrouwtjes die zich op het nest bevinden beantwoorden vervolgens het "gieren" van langsvliegende groepen soortgenoten. Bovendien zijn tijdens de avondschemering vaak invliegende vogels waar te nemen.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de gierzwaluw (BIJ12, versie juli 2017).

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode half april tot oktober in totaal zes veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het netwerk groene bureaus. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltslocatie voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van de onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken is onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van meerdere waarnemers per onderzoekscluster. Het aantal waarnemers is afgestemd op hetgeen door één waarnemer is te overzien of horen conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021). De verwachting is dat met zes bezoeken omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn.

Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitend kan geven. Daarnaast zijn veel veldbezoeken aangevuld met een extra Elekon Batlogger M die in de omgeving is weggelegd om achteraf te kunnen onderzoeken welke soorten gebruik hebben gemaakt van de onderzoekslocatie. Ook is er bij de meeste onderzoeksclusters gebruik gemaakt van een nachtkijker.

Het gebied is onderverdeeld in verschillende onderzoeksclusters. Een cluster is een gebied dat in zijn geheel is onderzocht op vleermuizen en gierzwaluwen. In feite kan elk onderzoekscluster als een afzonderlijke onderzoekslocatie worden beschouwd. Indien meerdere straten dicht bij elkaar zijn gelegen, zijn bepaalde straten in sommige gevallen samengevoegd tot één cluster. In totaal zijn 22 clusters onderscheiden. In tabel 4.1 is de onderzoeksmethode per cluster en bijbehorende complexen weergegeven. De verschillende onderzoeksmethodes zijn schematisch weergegeven in tabel 4.2 en 4.3.

Tabel 4.1 Onderzoeksmethode per cluster en cluster indeling.

Plaats	Cluster	Adressen	Onderzoeksmethode
Vorden	1	Berend van Hackfortweg 23	A
	2	Prins Bernhardweg 2 t/m 16 (even getallen)	A
	3	Margrietlaan 17 t/m 39 (oneven getallen)	A
		Prins Clauslaan 1 t/m 23 (oneven getallen)	
Ruurlo	4	De Schoemaker 16, 17 en 20	A
		Mauritslaan 1, 3, 5, 6 en 8	
		Clauslaan 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 20 en 22	
		Gerrit Sprokkereefstraat 1, 3, 7, 9, 14, 16, 22, 26, 28, 32, 34, 36, 38, 40, 44, 46 en 48	
		Sophialaan 3, 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16, 19, 21, 22, 26, 27, 29, 31, 32, 35, 37, 38, 40, 41, 43, 44, 45, 51, 53, 61, 65 en 67	
		Van Heeckerenlaan 1, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 35, 37, 39 en 43	
	5	Everwennink 1, 3, 5, 7, 9 en 13	A
		Koopmanstraat 18, 20 en 22	
		Weversstraat 1, 3 en 5	
		Huttenhof 2, 4, 8, 10, 14 en 16	

		J. Dimmendaalstraat 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9 en 11	
		J. Telkampstraat 6, 10, 14, 26, 28, 30 en 32	
		Koopmanstraat 6 t/m 16 (even getallen)	
		Wildenborchseweg 14, 16, 20, 22, 26, 32, 34, 38, 40, 44 en 46	
	6	Wiersseweg 13 en 15	B
Borculo	7	Graaf Wichmanstraat 16, 18, 20, 22, 26, 28 en 30	A
	8	Burgemeester Bloemerstraat 2 t/m 8 (even getallen)	B
	9	Burgemeester Bloemersstraat 9, 13 t/m 21 (oneven getallen)	B
	10	Lijsterbesstraat 6 t/m 12 (even getallen)	A
		Prunusstraat 29A, 31 t/m 35 (oneven getallen)	
Eibergen	11	Lariksweg 4 t/m 24 (even getallen), 28 t/m 70 (even getallen), 74 en 76	A
	12	Meidoornstraat 15, 19, 23, 25, 27 en 29	A
		Esweg 33, 33A, 36	
	13	Huenderstraat 28 t/m 38 (even getallen)	A
		Kon. Julianstraat 32 t/m 36 (even getallen) en 25 t/m 31 (oneven getallen)	
	14	Hoogkamp 23 t/m 31, (oneven getallen) 35 t/m 39, (oneven getallen) 57, 59, 24 t/m 32 en 34 t/m 40 (even getallen), 58 en 60	A
	15	Kruiskamp 28, 30 en 32	A
	16	Koningsbult 26 en 27	A
		Wenneker 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13 en 14	
		Reuvekamp 36	
	17	Krebberskamp 5 t/m 15 (oneven getallen), 8 t/m 32 (even getallen), 17 t/m 29 (oneven getallen)	A
	18	Scholtenhofmansbrink 26, 30, 34 t/m 42, 42A	A
Velswijk	19	Prunushof 1, 3, 7 en 9	A

Zelhem	20	Frans Halsstraat 8, 12, 14 en 16	A
		Jan Steenstraat 8, 10, 14, 19 t/m 27 (oneven getallen)	
		Vincent van Goghstraat 1, 3, 7, 9, 13 t/m 21 (oneven getallen)	
		Jozef Israelstraat 1 t/m 13 (oneven getallen), 17 t/m 29 (oneven getallen)	
Halle	21	Haverstraat 5, 7, 9, 13 t/m 27, 35 t/m 41, 45, 47, 49, 51, 53, 55 en 57 (oneven getallen)	A
Zieuwent	22	Kleuterstraat 21, 22, 24, 26, 30 en 33	A

In tabel 4.2 en 4.3 zijn de twee gebruikte onderzoeksmethodes weergegeven. Bij methode A zijn er 6 en bij methode B zijn er 5 bezoeken naar vleermuizen uitgevoerd. Methode A omvat 3 soortgerichte veldbezoeken voor de gierzwaluw. Op basis van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming (rapport 21140.001 d.d. 27 oktober 2023) is voor de onderzoeksclusters die onder methode B vallen geen aanvullend onderzoek naar de gierzwaluw benodigd. Het huismusonderzoek is voor beide onderzoeksmethodes op gelijke wijze uitgevoerd.

Het veldwerk voor zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen en gierzwaluwnesten is uitgevoerd door Ecochore Natuurtechniek. Het onderzoek naar paar- en baltsverblijfplaatsen van vleermuizen is deels uitgevoerd door Ecochore Natuurtechniek en deels door Econsultancy. Het onderzoek naar huismussen is volledig door Econsultancy uitgevoerd.

Tabel 4.2 Onderzoeksmethode A.

onderzoeksmethode A		april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-		1 x ochtend 3 x avond			2 x avond
	functie			zomer/kraamverblijf			paarverblijf
gierzwaluw	tijdstip	-			3 x avond	-	
	functie				nestlocaties		

Tabel 4.3 Onderzoeksmethode B.

onderzoeksmethode B		april	mei	juni	juli	augustus	september
vleermuizen	tijdstip	-	1 x ochtend 2 x avond			2 x avond	
	functie		zomer/kraamverblijf			paarverblijf	
gierzwaluw	Tijdstip	-	geen soortgericht onderzoek		-		
	functie						

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Huismus

Huismussen nestelen voornamelijk in ruimtes onder dakpannen, die zij via de dakgoot kunnen bereiken. De meeste huismussen zijn roepend vanuit een dakgoot waargenomen (zie figuren 5.1 en 5.2), waarbij de vogels ook invliegend onder de eerste rij dakpannen gezien zijn met nestmateriaal. Daarnaast is het mogelijk dat huismussen onder nokpannen broeden. De weersomstandigheden voor het waarnemen van huismussen waren gunstig ten tijde van de veldbezoeken, waardoor de activiteit van huismussen een representatief beeld lieten zien ten aanzien van de nestlocaties.

Figuur 5.1 Mannetje huismus op de dakgoot nabij geschikte nestgelegenheden.

Figuur 5.2 Mannetje huismus met nestmateriaal nabij geschikte nestgelegenheden.

In de woonkernen van Borculo, Vorden, Ruurlo, Eibergen, Velswijk, Zelhem en Halle zijn huismusnesten aangetroffen op de onderzoekslocaties. In de woonkern van Zieuwent zijn geen huismusnesten aangetroffen in de woningen die tot de onderzoekslocatie behoren. De grootste aantallen huismussen zijn aangetroffen in Ruurlo, Borculo en Eibergen. In totaal zijn er bij 12 van de 22 onderzochte onderzoekslocaties huismusnesten aangetroffen in de onderzochte woningen. In de directe omgeving van de onderzoekslocaties zijn meer nesten van huismussen aangetroffen. Deze nesten blijven met de voorgenomen ingreep volledig behouden.

5.2 Gierzwaluw

Gierzwaluwnesten zijn op de onderzoekslocaties aangetroffen in de woonkernen van Vorden, Borculo, Ruurlo, Eibergen, Velswijk en Halle. In de woonkernen van Borculo, Zelhem en Zieuwent zijn geen gierzwaluwnesten aangetroffen op de onderzoekslocaties. In totaal zijn er bij 5 van de 22 onderzochte clusters gierzwaluwen aangetroffen. De grootste populaties zijn aangetroffen in de woonkernen van Ruurlo, Borculo, Eibergen en Halle. De nesten zijn aangetroffen onder dakpannen, onder de dakgoot en in de kopgevels bij openingen bij de kantpannen. In figuur 5.3 en 5.4 zijn locaties weergegeven waar gierzwaluwnesten zijn aangetroffen.

Figuur 5.3 Invlieglocatie gierzwaluw in Vorden ter hoogte van de dakgoot.

Figuur 5.4 Invlieglocatie gierzwaluw in Ruurlo in de kopgevel achter de dakgoot.

In de directe omgeving van de onderzoekslocaties zijn meer nesten van gierzwaluwen aangetroffen. Deze nesten blijven met de voorgenomen ingreep volledig behouden.

5.3 Vleermuizen

Zomerverblijfplaatsen en paar- /en baltsverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn bij 17 van de 22 onderzochte clusters aangetroffen. Vrijwel alle zomer- en paarverblijfplaatsen zijn aangetroffen in de kopgevels waar vleermuizen in- of uitvliegend zijn waargenomen bij gevelpannen. In Ruurlo (Jan Dimmeldaalstraat 2) is op de onderzoekslocatie een kraamverblijfplaats van 12 gewone dwergvleermuizen aangetroffen in de kopgevel. Aan de Lariksweg 16 in Eibergen bij de nokpan is een kraamverblijfplaats van de laatvlieger aangetroffen waarbij er 14 uitvliegende individuen zijn waargenomen.

In de overige clusters zijn geen kraamverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in de woningen die behoren tot de onderzoekslocatie.

Buiten de onderzoekslocatie in Eibergen aan de Reuevekamp 35 is eveneens een kraamverblijfplaats van meer dan 10 gewone dwergvleermuis vleermuizen aangetroffen. Het kraamverblijf bevindt zich buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Zomerverblijfplaatsen en paar- /en baltsverblijfplaatsen van de laatvlieger zijn bij 6 van de 22 onderzochte clusters aangetroffen. Vrijwel alle zomer- en paarverblijfplaatsen zijn aangetroffen in de kopgevels waar vleermuizen in- of uitvliegend zijn waargenomen bij gevelpannen. In Ruurlo aan de van Heeckerenlaan 7 is een kraamverblijfplaats van 5 laatvliegers aangetroffen. De kraamverblijfplaats bevindt zich nabij de schoorsteen.

Buiten de onderzoekslocatie aan de Koningin Julianastraat is een kraamverblijfplaats aangetroffen van 31 laatvliegers. De laatvlieger kraamverblijfplaats die zich bevindt aan de Lariksweg 16 in Eibergen verplaatste zich gedurende de onderzoeksperiode naar de Herman ten Catestraat 6. In de directe omgeving van de onderzoekslocatie aan de Lijsterbesstraat is aan de Eikenlaan 19 eveneens een kraamverblijfplaats vastgesteld van tenminste 5 individuen.

Alle kraamverblijfplaatsen die gelegen zijn buiten de onderzoekslocatie ondervinden geen hinder van de voorgenomen werkzaamheden.

Op de onderzoekslocatie in Zelhem is aan de Vincent van Goghstraat 21 een zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis aangetroffen. De gewone grootoorvleermuis is invliegend onder de nokpan waargenomen. Daarnaast is op de onderzoekslocatie eveneens in Zelhem een zomerverblijfplaats van de rosse vleermuis aangetroffen. De zomerverblijfplaats bevindt zich onder de dakgoot tussen de woningen aan de Frans van Halsstraat 12 en 14.

5.4 Samenvatting

In tabel 5.1 zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen samenvattend weergegeven per cluster en straat. De exacte aantallen en verspreiding van de beschermde functies zijn weergegeven in de bij dit rapport behorende factsheets.

Tabel 5.1 Samenvatting onderzoeksresultaten per cluster

Plaats	Cluster	Adressen	Huismussen	Gierzwaluwen	Vleermuizen
Vorden	1	Berend van Hackfortweg 23	Ja	Ja	Nee
	2	Prins Bernhardweg 2 t/m 16 (even getallen)	Nee	Nee	Nee
	3	Margrietlaan 17 t/m 39 (oneven getallen)	Ja	Nee	Ja
		Prins Clauslaan 1 t/m 23 (oneven getallen)			
Ruurlo	4	De Schoemaker 16, 17 en 20	Ja	Ja	Ja
		Mauritslaan 1, 3, 5, 6 en 8			
		Clauslaan 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 20 en 22			
		Gerrit Sprokkereefstraat 1, 3, 7, 9, 14, 16, 22, 26, 28, 32, 34, 36, 38, 40, 44, 46 en 48			
		Sophialaan 3, 6, 7, 9, 13, 14, 15, 16, 19, 21, 22, 26, 27, 29, 31, 32, 35, 37, 38, 40, 41, 43, 44, 45, 51, 53, 61, 65 en 67			
		Van Heeckerenlaan 1, 3, 6, 7, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 35, 37, 39 en 43			
	5	Everwennink 1, 3, 5, 7, 9 en 13	Ja	Ja	Ja
		Koopmanstraat 18, 20 en 22			
		Weversstraat 1, 3 en 5			
		Huttenhof 2, 4, 8, 10, 14 en 16			
		J. Dimmendaalstraat 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9 en 11			
		J. Telkampstraat 6, 10, 14, 26, 28, 30 en 32			

		Koopmanstraat 6 t/m 16 (even getallen)			
		Wildenborchseweg 14, 16, 20, 22, 26, 32, 34, 38, 40, 44 en 46			
	6	Wiersseweg 13 en 15	Nee	Nee	Nee
Borculo	7	Graaf Wichmanstraat 16, 18, 20, 22, 26, 28 en 30	Nee	Nee	Ja
	8	Burgemeester Bloemerstraat 2 t/m 8 (even getallen)	Nee	Nee	Nee
	9	Burgemeester Bloemersstraat 9, 13 t/m 21 (oneven getallen)	Nee	Nee	Ja
	10	Lijsterbesstraat 6 t/m 12 (even getallen)	Ja	Nee	Ja
		Prunusstraat 29A, 31 t/m 35 (oneven getallen)			
Eibergen	11	Lariksweg 4 t/m/ 24 (even getallen), 28 t/m 70 (even getallen), 74 en 76	Ja	Nee	Ja
	12	Meidoornstraat 15, 19, 23, 25, 27 en 29	Ja	Nee	Nee
		Esweg 33, 33A, 36			
	13	Huenderstraat 28 t/m 38 (even getallen)	Nee	Nee	Ja
		Kon. Julianstraat 32 t/m 36 (even getallen) en 25 t/m 31 (oneven getallen)			
	14	Hoogkamp 23 t/m 31, (oneven getallen) 35 t/m 39, (oneven getallen) 57, 59, 24 t/m 32 en 34 t/m 40 (even getallen, 58 en 60	Nee	Nee	Ja
	15	Kruiskamp 28, 30 en 32	Nee	Nee	Ja
	16	Koningsbult 26 en 27	Ja	Nee	Ja
		Wenneker 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13 en 14			
		Reuvekamp 36			

	17	Krebberskamp 5 t/m 15 (oneven getallen), 8 t/m 32 (even getallen), 17 t/m 29 (oneven getallen)	Nee	Nee	Ja
	18	Scholtenhofmansbrink 26, 30, 34 t/m 42, 42A	Ja	Nee	Ja
Velswijk	19	Prunushof 1, 3, 7 en 9	Ja	Ja	Ja
Zelhem	20	Frans Halsstraat 8, 12, 14 en 16	Ja	Nee	Ja
		Jan Steenstraat 8, 10, 14, 19 t/m 27 (oneven getallen)			
		Vincent van Goghstraat 1, 3, 7, 9, 13 t/m 21 (oneven getallen)			
		Jozef Israelstraat 1 t/m 13 (oneven getallen), 17 t/m 29 (oneven getallen)			
Halle	21	Haverstraat 5, 7, 9, 13 t/m 27, 35 t/m 41, 45, 47, 49, 51, 53, 55 en 57 (oneven getallen)	Ja	Ja	Ja
Zieuwent	22	Kleuterstraat 21, 22, 24, 26, 30 en 33	Nee	Nee	Ja

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Huismus

De huismus valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen. Vanwege renovatie- of sloopwerkzaamheden zijn bij sommige complexen maatregelen nodig om de functionaliteit voor de soort te behouden. Hiermee wordt overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen. Omdat de nesten in principe het hele jaar gebruikt worden is er een ontheffing benodigd voor het tijdelijke verlies van functionaliteit.

Artikel 3.1 lid 4 en 5 betreft het opzettelijk storen van vogels. Hierbij geldt dat het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Bij het verjagen van de huismussen, als gevolg van de renovatie- of sloopwerkzaamheden is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht, echter het verjagen heeft niet tot doel om de staat van instandhouding negatief te beïnvloeden waardoor een ontheffing voor dit artikel niet van toepassing zal zijn.

Bij de onderzoeksclusters waar geen huismussen zijn aangetroffen kan op basis van de geleverde onderzoeksinspanning met voldoende zekerheid uitgesloten worden dat overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van huismussen optreedt. Bij deze woningen is een ontheffingsaanvraag voor deze soort niet noodzakelijk.

6.2 Gierwaluw

Het beschermingsregime van de gierwaluw komt overeen met die van de huismus. Ook in onderhavige situatie is er sprake van behoud van de functionaliteit en daarmee het voorkomen van overtreding van artikel 3.1 lid 2 van de Wet natuurbescherming. De provincie Gelderland gaat uit van ontheffingsplicht ondanks behoud van de functionaliteit. Voor de gierwaluw is de mate van succes bij mitigatie enigszins onzeker, zodat wordt aanbevolen om een ontheffing aan te vragen voor het vernielen of beschadigen van nesten van de gierwaluw bij de complexen waar gierwaluwen broeden.

Overtreding van artikel 3.1 lid 4 is niet aan de orde, zolang de werkzaamheden plaatsvinden buiten de periode dat de soort broedt. Wanneer werkzaamheden tussen augustus en eind april plaatsvinden is daarom geen sprake van verstoring van gierwaluwen.

Bij de onderzoeksclusters waar geen gierwaluwnesten zijn aangetroffen kan op basis van de geleverde onderzoeksinspanning met voldoende zekerheid uitgesloten worden dat overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van gierwaluw optreedt. Bij deze woningen is een ontheffingsaanvraag voor deze soort niet noodzakelijk.

6.3 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. Volgens artikel 3.4 lid 4 is het verboden verblijfplaatsen van vleermuizen te beschadigen, te vernielen of weg te nemen.

In het geval er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in de te slopen of te renoveren bebouwing blijft, door het treffen van voldoende maatregelen, de functionaliteit voor de soort behouden. Echter wordt hiermee niet voorkomen dat overtreding van artikel 3.5 lid 4 optreedt, waardoor een ontheffing noodzakelijk zal zijn.

Artikel 3.5 lid 2 betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Bij het weggagen van een vleermuis, als gevolg van de renovatie is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht. Er zullen handelingen verricht moeten worden die specifiek bedoeld zijn om dieren te verstoren. Econsultancy verwacht dat juridisch gezien er overtreding van het verbodsartikel aan de orde is en dat een ontheffing noodzakelijk is bij de complexen waar verblijfplaatsen zijn aangetroffen.

Bij de onderzoeksclusters waar geen vleermuizen zijn aangetroffen kan op basis van de geleverde onderzoeksinspanning met voldoende zekerheid uitgesloten worden dat overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van vleermuizen optreedt. Bij deze woningen is een ontheffingsaanvraag voor deze soortgroep niet noodzakelijk.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van ProWonen aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan diverse complexen van ProWonen in de woonkernen van Vorden, Ruurlo, Borculo, Eibergen, Zieuwent, Halle, Zelhem, Velswijk en Hengelo (Gld).

ProWonen is voornemens om 387 adressen in de komende jaren te gaan renoveren of te slopen. Econsultancy heeft in het voorjaar van 2023 een quickscan uitgevoerd, waarbij een overzicht is gegeven omtrent de verwachting ten aanzien van verblijfplaatsen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. De quickscan gaf aanleiding om aanvullend onderzoek uit te voeren naar de betreffende soortgroepen. Van de quickscan is een separate rapportage opgesteld (rapport quickscan Wet natuurbescherming 21140.001, d.d. 27 oktober 2023).

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens de woningen te renoveren of te slopen. Hierbij kunnen werkzaamheden aan daken en gevels plaatsvinden. Wat de werkzaamheden exact zullen inhouden en of ieder complex wordt gerenoveerd, is op het moment van schrijven van onderhavig rapport nog niet bekend.

Onderzoeksresultaten

In de onderzochte woningen zijn in totaal bij 12 van de 22 onderzochte onderzoeksclusters huismusnesten aangetroffen en zijn er bij 5 van de 22 onderzoeksclusters gierzwaluwnesten aangetroffen. In de directe omgeving van de onderzoekslocaties zijn nog meer nesten van huismussen en gierzwaluwen aangetroffen maar deze nesten bevinden zich niet binnen de invloedssfeer van eventuele sloop- en renovatiewerkzaamheden. Bij 17 van de 22 onderzoeksclusters zijn verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en/of laatvlieger vastgesteld. Ook zijn er bij enkele onderzoeksclusters kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger aangetroffen. Tot slot is er zomerverblijfplaats aangetroffen van de gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis binnen één van de onderzoeksclusters.

Conclusie

Bij in totaal 19 van de 22 onderzochte onderzoeksclusters zijn beschermde functies van huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen aangetroffen. Dit betekent dat met de voorgenomen renovatie van het grootste deel van de woningen mogelijk sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Zodra de exacte ingreep bekend is, kan per woonkern of deelgebied bepaald worden of er met de voorgenomen ingreep sprake is van aantasting van beschermde functies. Indien dit het geval is zal er per woonkern of deelgebied een activiteitenplan opgesteld worden, die als ondersteuning dient bij de ontheffingsaanvraag van bij de provincie Gelderland. In het activiteitenplan zullen ook de benodigde mitigerende maatregelen worden bepaald, die per complex kunnen verschillen.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of voortplantingsplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Broedseizoen

Voor het broedseizoen staat in de wet geen vaste periode. De looptijd verschilt per soort en varieert per jaar. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 augustus.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of voortplantingsplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrend beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kan sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door groepjes vrouwtjes en jongen gebruikt, in de kraamperiode door individuele mannetjes.